

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 159/2018-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní o prijatej sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Fulkom, Podtatranského 2, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1/2013 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDAKČIA] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 159/2018-11 zo 6. marca 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1/2013.

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 6. decembra 2012 na Okresnom súde Michalovce žalobu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) proti Slovenskej republike, v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky. Sťažovateľom podanú žalobu Okresný súd Michalovce odstúpil Okresnému súdu Bratislava I a konaniu bola pridelená sp. zn. 9 C 1/2013. V priebehu konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 9 C 1/2013 sťažovateľ doručil 11. septembra 2014 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr 2303/2014 zo 7. novembra 2014 odpovedala, že súd vo veci priebežne koná, a preto jeho sťažnosť hodnotí ako nedôvodnú. V priebehu konania okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 1/2013-196 z 28. mája 2015 žalobu sťažovateľa zamietol. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa svojím uznesením č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017 rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 1/2013-196 z 28. mája 2015 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Podľa sťažovateľa *„Z uznesenia z 15.11.2017 je zrejmé, že rozhodnutie okresného súdu bolo nesprávne a rozsudok z 28.5.2015 musel byť zrušený. Procesné pochybenie okresného súdu má za následok zbytočné prietahy v konaní, pretože celé konanie sa musí zopakovať, čo má zásadný vplyv na celkovú dĺžku konania. Od podania žaloby (6.12.2012) doposiaľ uplynulo viac ako 5 rokov. V súčasnosti nie je vytýčený termín pojednávania*

a vôbec sa nedá ani len odhadnúť, kedy by mohlo byť konanie skončené pred okresným súdom. K uvedenému je potrebné pripočítať odvolacie konanie pred Krajským súdom, ktoré bude iniciované buď zo strany sťažovateľa, alebo zo strany žalovanej.“.

4. Sťažovateľ v petite podanej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I. v konaní vedenom pod sp.zn. 9C/1/2013 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I. prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp.zn. 9C/1/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Okresnému súdu Bratislava I. v konaní vedenom pod sp.zn. 9C/1/2013 zakazuje pokračovanie v porušovaní základných práv [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5000 Eur...

5. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania...“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania. Za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. 1 SprV 229/2018 z 15. mája 2018 a právny zástupca sťažovateľa zaujal stanovisko k predmetnému vyjadreniu okresného súdu listom z 1. júna 2018.

5.1 Predsedníčka okresného súdu vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1/2013 v podstatnom uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti sťažovateľa a po preštudovaní spisového materiálu sp. zn. 9 C 1/2013 sa mi podaná sťažnosť javí ako neopodstatnená.

V konaní sa nevyskytlo žiadne obdobie nečinnosti, ako to vyplýva zo samotného prehľadu úkonov vykonaných v spise sp. zn. 9 C 1/2013.

Dňa 11.12.2012 bola na Okresnom súde Michalovce podaná žaloba o náhradu škody. Dňa 07.01.2013 bola Okresným súdom Michalovce postúpená žaloba sťažovateľa na Okresný súd Bratislava I. Dňa 06.03.2013 tunajší súd uznesením č. k. 9 C 1/2013-83 vyzval sťažovateľa, aby odstránil vady žaloby. Toho istého dňa ho vyzval, aby dokladoval majetkové pomery za účelom rozhodnutia o oslobodení od platenia súdnych poplatkov. Dňa 15.05.2013 tunajší súd uznesením č. k. 9 C 1/2013-92 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Toho istého dňa uznesením č. k. 9 C 1/2013-93 pripustil zmenu návrhu v časti žalobného petitu a uznesením č. k. 9 C 1/2013-94 vyzval žalované v I. a II. rade na vyjadrenie k žalobe. Dňa 17.09.2013 tunajší súd doručoval vyjadrenie žalovanej v II. rade k žalobe sťažovateľovi. Zároveň tunajší súd opätovne vyzval žalovanú v I. rade, aby sa vyjadrila k žalobe sťažovateľa. Dňa 14.02.2014 tunajší súd vytýčil termín pojednávania na 10.04.2014. Dňa 10.04.2014 sa konalo pojednávanie, ktoré tunajší súd odročil z dôvodu doplnenia dokazovania výsluchom sťažovateľa dožiadaným súdom. Dňa 19.09.2014 tunajší súd doručoval dožiadanie na Okresný súd Trnava. Dňa 17.02.2015 bol dožiadaným súdom spis sp. zn. 9 C 1/2013 vrátený na tunajší súd. Dňa 18.02.2015 tunajší súd vytýčil termín pojednávania na 28.05.2015. Dňa 28.05.2015 sa konalo pojednávanie, na ktorom tunajší súd rozhodol rozsudkom tak, že žalobu zamietol. Dňa 16.09.2015 tunajší súd doručoval odvolanie sťažovateľa proti rozsudku žalovaným v I. a II. rade na vyjadrenie. Dňa 28.10.2015 tunajší súd doručoval vyjadrenie žalovanej v I. rade k odvolaniu sťažovateľovi. Dňa 11.11.2015 tunajší súd doručoval vyjadrenie žalovanej v II. rade k odvolaniu sťažovateľov. Dňa 07.12.2015 tunajší súd predložil spis sp. zn. 9 C 1/2013 Krajskému súdu v Bratislave spolu s odvolaním sťažovateľa proti rozsudku tunajšieho súdu. Dňa 24.11.2017 bol spis sp. zn. 9 C 1/2013 vrátený z Krajského súdu v Bratislave spolu s uznesením zo dňa 15.11.2017, č. k. 2 Co 359/2015-224, ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok tunajšieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Dňa 27.11.2017 tunajší súd doručoval uznesenie odvolacieho súdu stranám sporu. Dňa 07.05.2018 tunajší súd nariadil termín pojednávania na 28.06.2018.

K prietahovosti namietanej sťažovateľom, a teda k nečinnosti tunajšieho súdu uvádzam s poukazom na prehľad jednotlivých úkonov vykonaných v spise sp. zn. 9 C 1/2013, že tunajší súd v tejto veci koná priebežne a nedochádza k zbytočným prietahom. V tejto súvislosti si dovoľím poukázať na skutočnosť, že spis sp. zn. 9 C 1/2013 sa nachádzal v období od 19.09.2014 do 17.02.2015 na Okresnom súde Trnava z dôvodu dožiadania a v období od 07.12.2015 do 24.11.2017 na Krajskom súde v Bratislave, ktorý bol predložený tunajším súdom na rozhodnutie o opravnom prostriedku sťažovateľa.

K tvrdeniu sťažovateľa, že z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15.11.2017, č. k. 2 Co 359/2015-224, ktorým bol rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 28.05.2015, sp. zn. 9 C 1/2013 zrušený je zrejmé, že toto rozhodnutie tunajšieho súdu bolo nesprávne a došlo tak k procesnému pochybeniu, čo má za následok zbytočné prietahy v konaní, pretože celé konanie na tunajšom súde sa musí zopakovať uvádzam, že určitý spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu o opravnom prostriedku nemá vplyv na vznik prietahov.“

5.2 Právny zástupca sťažovateľa v liste z 1. júna 2018, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu z 15. mája 2018, skonštatoval:

«3. Od momentu podania žaloby dňa 6.12.2012 uplynulo už 5 rokov a 5 mesiacov, pričom vec sa opätovne nachádza pred prvostupňovým súdom. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len “ESLP” alebo “Súd”) vo veci Bubláková proti Slovensku konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru, pretože konanie trvalo 4 roky a 5 mesiacov a priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu vo výške 4.300 Eur (rozsudok z 15.2.2011 k sťažnosti č. 17763/07).

4. Primeranosť trvania konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru sa v každom prípade musí posudzovať podľa okolností prípadu. Súd prihliada predovšetkým na tri okolnosti - zložitosť veci, správanie účastníka konania a na postup štátnych orgánov (napr. A. H. proti Slovensku, rozsudok z 19.3.2013, sťažnosť č. 23386/09).

i, zložitosť veci

Prejednávaná vec sp. zn. 9C/1/2013 svojou povahou nie je zložitá, ide o bežnú agendu Okresného súdu Bratislava I. Napokon ani odporca neodkazuje na zložitosť veci.

ii, správanie účastníka konania

Sťažovateľ svojím správaním neprispel k dĺžke konania, bol procesné aktívny, v určených lehotách reagoval na výzvy prvostupňového súdu, podal sťažnosť na prieťahy v konaní. Sťažovateľ nikdy nežiadal o odročenie pojednávania a nekonal obštrukčne.

iii, postup štátnych orgánov

Neprimeranú dĺžku konania spôsobil odporca predovšetkým svojim nevhodným a nesprávnym postupom, keď rozsudok z 28. mája 2015 musel byť zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2017. Tým sa vec vrátila odporcovi na ďalšie konanie, čo konanie značne predĺži.

5. Odporca vo vyjadrení z 15.5.2018 síce poukazuje na prehľad úkonov vykonaných v spise 9C/1/2013 a podsúva názor, že „... určitý spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu o opravnom prostriedku nemá vplyv na vznik prieťahov“. Tento názor odporcu neobstojí a je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu a ESHP.

6. K naplneniu práva na súdnu ochranu v rozhodovaní vo veci samej dochádza však zásadne právoplatným a vykonateľným rozhodnutím vrátane výkonu rozhodnutia (sp.zn. I. ÚS 44/1999).

7. Účastník súdneho konania má právo dôvodne očakávať, že súd jeho vec správne posúdi a nepôjde cestou omylov (sp.zn. I. ÚS 89/1999).

8. Podobne nález sp.zn. I. ÚS 54/2015 citovaný v ústavnej sťažnosti zo dňa 18.1.2018 v ods. 17.

9. ESHP vo veci Laduna proti Slovensku konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že prvostupňový súd nepostupoval vhodným spôsobom... odvolací súd musel zrušiť jeho rozhodnutia, čo konanie značne predĺžilo (rozsudok z 31.5.2012, st. č. 11686/10 s 47.

10. Napokon k prieťahom v konaní došlo aj v odvolacom konaní, čo výslovne konštatuje aj podpredseda Krajského súdu v Bratislave JUDr. Roman Bolebruch v liste z 28.9.2017 sp.zn. Spr. 2207/17 (v prílohe).

11. Sťažovateľ už v ústavnej sťažnosti z 18.1.2018 v ods. 20 výslovne žiadal Ústavný súd, aby posudzoval celkovú dĺžku konania, vrátane odvolacieho konania. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na rozsudok ESHP vo veci Frigo proti Slovensku z 8.10.2013 st. č. 16111/11, kde Súd konštatoval, že jeho praxou je preskúmavať celkovú dĺžku konania, a že prostriedok nápravy podľa čl. 35 Dohovoru je spôsobilý poskytnúť primeranú

a dostatočnú nápravu, iba ak umožňuje preskúmanie celkovej dĺžky konania (ods.20). Podobne Bednár proti Slovensku, rozsudok z 8.10.2013 st.č. 64023/09.

12. Odporca vo svojom vyjadrení z 15.5.2018 navrhuje v prípade, ak Ústavný súd dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov porušené bolo, aby sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej uplatnenej výške vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd priebežne koná. Sťažovateľ k tomu uvádza, že porušenie jeho práv už nie je možné napraviť, dá sa len kompenzovať priznaním primeraného finančného zadosťučinenia.

13.Sťažovateľ si uvedomuje, že je právoplatne odsúdený na doživotný trest, to však nič nemení na tom, že aj on má právo na to, aby jeho vec bola prerokovaná v primeranej lehote (primerane čl. 12 ods. 1 Ústavy SR). Predkladáme rozhodnutie ESLP vo veci Adamčo proti Slovensku z 17.1.2017 st. č. 62323/13, ktorým bol uzavretý zmier a Súd priznal sťažovateľovi sumu 5100 Eur z dôvodu neprimeranej dĺžky konania (v prílohe). Možno tiež poukázať na rozsudok ESLP vo veci Hauser proti Slovensku z 5.2.2013 st. č. 12583/09. Sťažovateľ pán Hauser je odsúdený na doživotný trest, avšak táto skutočnosť nebránila Súdu, aby mu priznal nemajetkovú ujmu vo výške 5200 Eur ako kompenzáciu za neprimeranú dĺžku konania, ktorá trvala 8 rokov a 8 mesiacov.»

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu boli porušené práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

7. Z prehľadu vo veci vykonaných úkonov v konaní okresného súdu sp. zn. 9 C 1/2013 vyplýva:

- 11. decembra 2012 podal sťažovateľ na Okresnom súde Michalovce žalobu o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.,

- 7. januára 2013 bola sťažovateľom podaná žaloba doručená na vecne a miestne príslušný Okresný súd Bratislava I (postúpená z Okresného súdu Michalovce),

- 25. februára 2013 splnomocnil sťažovateľ na zastupovanie v konaní [REDAKOVANÉ],

- 6. marca 2013 okresný súd svojím uznesením č. k. 9 C 1/2013-83 zo 6. marca 2013 vyzval splnomocnenú zástupkyňu sťažovateľa na odstránenie väd podanej žaloby a zároveň k dokladovaniu majetkových pomerov sťažovateľa pre účely rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov – doručené splnomocnenej zástupkyňi 28. marca 2013,

- 15. mája 2013 okresný súd svojím uznesením č. k. 9 C 1/2013-92 z 15. mája 2013 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, svojím ďalším uznesením č. k. 9 C 1/2013-93 z 15. mája 2013 pripustil zmenu návrhu v časti žalobného petitu (doručené splnomocnenej zástupkyňi sťažovateľa 27. mája 2013) a svojím ďalším uznesením č. k. 9 C 1/2013-94 z 15. mája 2013 vyzval žalované v I. a II. rade na vyjadrenie sa k podanej žalobe (doručené obidvom žalovaným 30. mája 2013),

- 16. augusta 2013 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie žalovanej v II. rade k sťažovateľom podanej žalobe,

- 17. septembra 2013 okresný súd doručoval splnomocnenej zástupkyňi sťažovateľa vyjadrenie žalovanej v II. rade k ním podanej žalobe (doručené 3. októbra 2013) a zároveň okresný súd opätovne vyzval žalovanú v I. rade, aby sa vyjadrila k podanej žalobe sťažovateľa (doručené 3. októbra 2013),

- 14. februára 2014 okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 10. apríl 2014,

- 18. februára 2014 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie žalovanej v I. rade k sťažovateľom podanej žalobe,

- 10. apríla 2014 sa na okresnom súde konalo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené z dôvodu doplnenia dokazovania výsluchom sťažovateľa dožiadaným súdom,
- 22. septembra 2014 okresný súd odoslal spisový materiál pre účely dožiadania Okresnému súdu Trnava (spisový materiál doručený 14. novembra 2014),
- 17. februára 2015 bol okresnému súdu doručený spisový materiál sp. zn. 9 C 1/2013 spolu s vykonaným výsluchom sťažovateľa z Okresného súdu Trnava,
- 18. februára 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 28. máj 2015,
- 28. mája 2015 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie vo veci, na ktorom súd rozsudkom č. k. 9 C 1/2013-196 z 28. mája 2015 rozhodol o zamietnutí sťažovateľom podanej žaloby,
- 16. septembra 2015 doručoval okresný súd odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 1/2013-196 z 28. mája 2015 žalovaným v I. a II. rade na vyjadrenie (doručené obidvom žalovaným 30. septembra 2015),
- 28. októbra 2015 doručoval okresný súd vyjadrenie žalovanej v I. rade k podanému odvolaniu sťažovateľa jeho splnomocnenej zástupkyňi (doručené 2. novembra 2015),
- 11. novembra 2015 doručoval okresný súd vyjadrenie žalovanej v II. rade k podanému odvolaniu sťažovateľa jeho splnomocnenej zástupkyňi (doručené 24. novembra 2015),
- 7. decembra 2015 predložil okresný súd spis sp. zn. 9 C 1/2013 krajskému súdu na odvolacie konanie,
- 24. novembra 2017 bol spis okresného súdu sp. zn. 9 C 1/2013 vrátený z krajského súdu spolu s uznesením č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 1/2013-196 z 28. mája 2015 zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 27. novembra 2017 okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017 stranám sporu (doručené všetkým stranám sporu 15. decembra 2017),
- 7. mája 2018 nariadil okresný súd termín pojednávania vo veci na 28. jún 2018,

- zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že na okresnom súde sa 28. júna 2018 uskutočnilo pojednávanie vo veci, na ktorom súd rozhodol o zamietnutí sťažovateľom podanej žaloby.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1/2013.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v ich všeobecnom poňatí je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa

pojednávane odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, v ktorý sa bude konať nové pojednávane.

15. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávane vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo z § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávane sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

16. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje trvalé ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov. Z tejto fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom takého zásahu orgánu verejnej moci nemožno čeliť inak, než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

18. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je občianskoprávny spor týkajúci sa určenia náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Predmet tohto sporu predstavuje bežnú, až fundamentálnu agendu všeobecných súdov. Hodnotením tohto kritéria v spojení aj s postupom okresného súdu v tomto konaní (pozri prehľad úkonov) ústavný súd však nezistil žiadnu podstatnú okolnosť, ktorá by mohla ospravedlniť predovšetkým neefektívny postup okresného súdu v konaní vrátane viacerých období nečinnosti s ústavne neakceptovateľným dôsledkom jeho neskončenia po dobu viac ako päť rokov od podania žaloby.

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil podstatnú okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným prietáhom v konaní, práve naopak, sám sa snažil aktivizovať postup okresného súdu podaním sťažnosti predsedníčke okresného súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20.1 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1/2013, bol postup samotného okresného súdu. V rámci hodnotenia tohto kritéria ústavný súd poukazuje na uznesenie krajského súdu č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017.

20.2 Z uznesenia krajského súdu č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017 v podstatnom vyplýva:

«10. Odvolací súd sa v danom prípade nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že k súčasnému (kumulatívne) splneniu podmienok vzniku zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup v predmetnej veci nedošlo. Z príloh predložených žalobcom pri podaní žaloby a to konkrétne z prílohy č.l. 22 označenej ako „Správa o preskúmaní postupu prokurátora vyplýva, že: „Napriek skutočnosti, že ste neboli informovaní o výsledku vášho podania v skoršom termíne, hoci ste informovaný mali byť, prieťahy v postupe prokurátora som nevyhodnotil ako účelové alebo subjektívne zavinené.“ Z uvedeného teda vyplýva, že špeciálny prokurátor konštatoval v predmetnej veci prieťahy v konaní hoci nepriamo. Pre toto konanie t.j. konanie o nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je však bezpredmetné, či ide o subjektívne alebo objektívne zavinené prieťahy v konaní, keďže predmetná zodpovednosť štátu je postavená na princípe objektívneho zavinenia. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie mal pri skúmaní nesprávneho úradného postupu vychádzať z ustanovenia § 9 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorého novela nadobudla účinnosť až 01.01.2013, podľa ktorého pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa Policajného zboru... spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prieťahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru... Z uvedeného teda vyplýva, že už súd prvej inštancie mal k dispozícii konštatovanie ohľadom prieťahov v konaní v predmetnej veci (hoci nepriamo), a preto prvá podmienka podľa názoru odvolacieho súdu t.j. nesprávny úradný postup spočívajúci v prieťahoch v konaní v predmetnej trestnej veci splnená bola. Súd prvej inštancie sa mal potom zaoberať samotnou

škodou (nemajetkovou ujmu) a príčinnou súvislosťou medzi škodou a nesprávnym úradným postupom.

11. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu ohľadom nemajetkovej ujmy, ktorú podľa názoru žalobcu nemusí v konaní preukazovať, v tejto súvislosti má odvolací súd iný názor, ako žalobca, nakoľko zákon č. 514/2003 Z.z. ohľadom predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy je postavený na inom princípe, z akého vychádza rozsudok ESLP (rozsudok Veľkého senátu ESLP Case of Apicella v. Taliansko zo dňa 29. marca 2006 pod st. č. 64890/01), ktorý nemajetkovú ujmu chápe ako morálnu satisfakciu, pričom uvedené dva pojmy nie je možné stotožňovať... V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučiniením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu... Bude na žalobcovi, akým spôsobom uvedenú výšku, existenciu a dôvodnosť nemajetkovej ujmy preukáže, keďže od roku 2006 je nepretržite vo väzbe, resp. vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený na doživotie a to za založenie zločineckej skupiny a súčasne trestného činu usmrtienia dvoch osôb. V tejto súvislosti však súd prvej inštancie nevykonal žiadne dokazovanie, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na nové konanie. Úlohou súdu prvej inštancie bude teda v konaní zistiť, či žalobcovi vznikla nemajetková ujma, v prípade, že áno, bude potrebné zistiť a odôvodniť jej výšku, samozrejme za predpokladu existencie príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom (prieťahy v konaní) a nemajetkovou ujmu. V prípade, že žalobca neunesie svoje dôkazné bremeno a nepreukáže svoje tvrdenia, bude potrebné žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.»

21. Z prehľadu vo veci vykonaných úkonov vyplýva, že okresný súd postupoval pri prejednaní veci v celku priebežne s výnimkou dvoch období.

21.1 Nečinnosť okresného súdu v trvaní piatich mesiacov sa prejavila v období od 10. apríla 2014 do 22. septembra 2014, keď okresnému súdu trvalo celkovo päť mesiacov, kým pristúpil k zaslaniu spisového materiálu sp. zn. 9 C 1/2013 Okresnému súdu Trnava spolu s dožiadanim na výsluch sťažovateľa, tak ako o tom rozhodol sám okresný súd na pojednávaní 10. apríla 2014, a napokon v období od 15. decembra 2017 do 7. mája 2018.

21.2 Okresnému súdu bol 24. novembra 2017 doručený spisový materiál sp. zn. 9 C 1/2013 z krajského súdu a 27. novembra 2017 okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017 stranám sporu/účastníkom konania, ktorí si predmetné rozhodnutie odvolacieho súdu prevzali 15. decembra 2017, pričom okresný súd až 7. mája 2018 nariadil termín pojednávania vo veci, a to na 28. jún 2018. Okresnému súdu teda trvalo celkovo päť mesiacov, kým pristúpil k nariadeniu pojednávania, k čomu mal/mohol pristúpiť aj v skoršom období (minimálne v období po 15. decembri 2017), keďže potreba ďalšieho konania okresného súdu v predmetnej veci vplynula z uznesenia krajského súdu č. k. 2 Co 359/2015-224 z 15. novembra 2017.

22. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1/2013 sa vyskytlo obdobie nečinnosti v trvaní desiatich mesiacov. Obdobie trvania odvolacieho konania, teda obdobie od 7. decembra 2015, keď bol spisový materiál okresného súdu sp. zn. 9 C 1/2013 predložený na odvolacie konanie krajskému súdu, do 24. novembra 2017, keď bol predmetný spisový materiál doručený okresnému súdu z krajského súdu, ústavný súd neposudzoval z dôvodu ukončenia tohto konania, pričom sťažovateľ sa mal a mohol proti postupu krajského súdu v odvolacom konaní brániť či už sťažnosťou podanou predsedovi krajského súdu, alebo ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu. Vzhľadom na tento záver ústavný súd konštatuje, že konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 9 C 1/2013 trvá celkovo tri roky, a teda vzhľadom na túto jeho dĺžku, ako i vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci a s prihliadnutím na to, že v merite veci bolo opätovne rozhodnuté na pojednávaní okresného súdu 28. júna 2018, nemožno uvažovať o takých prieťahoch, ktorých intenzita by umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení

sťažovateľom označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K uvedenému záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovacia prax a judikatúru ESĽP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

23. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, I. ÚS 66/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 61/03, I. ÚS 92/03, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09). Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01), k čomu však v posudzovanom prípade nedošlo.

24. Teda v prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, alebo konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné jeho uzavretie spravidla očakávať (porov. rozhodnutia ESĽP vo veci Libanský proti Českej republike či Králiček proti Českej republike), nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovet (I. ÚS 11/00), alebo ho

odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

25. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júla 2018